

[Aage Fogh.]

var ikke så gode med hensyn til oppositionens opfattelse af, på hvilket grundlag man kunne forhandle. Det glæder mig derfor, at det ærede medlem nu har forstået det, og jeg tror nok, at vi skal få noget ud af såvel dette lovforslag som af det, vi skal behandle bagefter.

I mit første indlæg udtrykte jeg ønske om at få de to lovforslag i samme udvalg. Det vil jeg gerne frafalde og i stedet for ændre det til et ønske om, at de to udvalg må få lejlighed til at forhandle indbyrdes, fordi problemerne hører så nær sammen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Axel Ivan Pedersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 267, fremsættelsen i tidenden sp. 300).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Retoft: Hver gang et beskatningsspørgsmål angående vin og stærke drikke er på dagsordenen, føres der som regel en livlig diskussion om dette spørgsmål, og det har også været tilfældet denne gang. Man havde vel kunnet vente, at den ville have været mindre skarp denne gang, fordi der har været nedsat et udvalg, som teknisk skulle behandle spørgsmålet, og som har behandlet det endog meget grundigt, og resultatet af udvalgets arbejde har været offentliggjort.

Det er blevet hævdet, at befolkningen lægger sit forbrug af stærke drikke på steder, hvor man kan undgå restaurationsskatten. I den offentliggjorte udvalgsbetænkning er

det anført, at i 1939 gik ca. 37 pct. af engrosomsætningen af øl til restauranterne mod kun ca. 27 pct. i 1956. De to nævnte procenttal siger imidlertid ikke så forfærdelig meget om, hvor stor restaurationsomsætningen er i dag, da det ikke samtidig oplyses, hvor stor engrosomsætningen var i de nævnte år. En faktisk oplysning giver de nævnte procenter dog, nemlig at restaurationsbranchen ikke har været i stand til helt at holde sin procentvise andel i engrosomsætningen. Jeg tror nu ikke, det er restaurationsskattens skyld, i hvert fald ikke den alene. Jeg tror snarere, at det skyldes, at befolkningen har omlagt sine spisevaner og dermed også sine drikkevaner. Den stærkt voksende bilisme har i høj grad været medvirkende hertil. Hvis man en lørdag eller søndag eftermiddag færdes i den danske natur, ser man jo, hvorledes det ene selskab efter det andet lejrer sig derude og nyder deres medbragte mad og deres medbragte øl. Det er klart, at denne udvikling betyder, at en hel del går fra restauranterne, og det er en udvikling, som jeg ikke tror der er noget at gøre ved, men som man må tage til efterretning.

Der er også fremsat en stærk kritik af restaurationsskatten, fordi de udenlandske turister finder den for høj. Det kan man i og for sig godt forstå. Vi andre bliver jo også utilfredse, hvis vi i udlandet kommer på en restaurant, hvor priserne er meget høje. Men det er dog alligevel sådan, at selv om restaurationsskatten hævdes at være for høj, så har den udenlandske turiststrøm her til Danmark været i endog meget stærk stigning, hvilket jeg regner for et stort gode, da det bringer landet tiltrængt valuta.

Jeg vil såmænd gerne tro, at den øgede turiststrøm til vort land ikke har tilført restauranterne fuldt proportionalt udbytte, men det viser kun, at også de udenlandske turister har fået andre spise- og drikkevaner ligesom danskerne, når de kommer til udlandet. Man er blevet mere naturglad, noget, som i hvert fald jeg værdsætter.

Derimod vil jeg gerne støtte den fremsatte kritik mod det, man kan kalde ulovlig nydelse af spiritus; den kritik er jeg fuldt ud enig i. Jeg tænker her på nydelsen af medbragt spiritus o. lign. på hotelværelser,

[Retoff.]

restauranter og andre steder; jeg finder det ganske utilbørligt og mener, det må forhindres, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre.

De rent tekniske ændringer, der er foreslået af den højtærede minister, er foretaget i samarbejde med erhvervet; dem skal jeg derfor ikke komme ind på. De ændringer, der påkalder størst interesse, er dem, der omhandles i den foreslåede § 46, stk. 1 og 2. Ændringen i stk. 1 går ud på, at man går bort fra den procentvise afgift og anvender en stykvis afgift på øl og bordvin. For øl af almindelig flaskestørrelse foreslås en fast afgift af 30 øre, for bordvin en afgift af 4 kr. pr. flaske. For øllets vedkommende vil det, hvis der regnes med en serveringspris af 1 kr. 65 øre for almindeligt pilsnerøl, betyde en nedsættelse på ca. 11 øre og for det såkaldte luksusel en noget større nedsættelse. For bordvinens vedkommende er det ikke nemt at opgive eksakte tal, da de afhænger af, hvor meget den pågældende vin koster, men jeg kan se, at for de billigste klasser af bordvin vil ændringen betyde en prisstramning. Om dette af tekniske eller andre grunde ikke kan undgås, er jeg ude af stand til at overse, men spørgsmålet kan jo drøftes i det udvalg, som formentlig vil blive nedsat. For de drikkevarer, der almindeligt sælges glasvis, bibeholdes ifølge stk. 2 procentafgiften, men nedsættes til 20 pct. for hedvin, akvavit og likør. For anden spiritus end den nævnte bibeholdes de 25 pct. Det vil være rimeligt at antage, at de foreslåede lempelser i hvert fald vil bevirke, at kritikken, hvad restaurations-skatten angår, dæmpes. Jeg vil dog gerne anføre, at selv med de nuværende restaurationsafgifter har omsætningen været svagt stigende. Dette står imidlertid i ret skarp modsætning til, hvad man for kort tid siden erfarede gennem dagspressen, nemlig at provenuet af restaurationsafgifterne var stærkt faldende. Jeg anmoder den højtærede finansminister om en redegørelse for dette forhold. Der må på en eller anden måde foreligge en misforståelse, som bør rettes.

Idet jeg henviser til de af mig fremsatte bemærkninger, kan jeg tilsige mit partis velvillige behandling og støtte til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Alfred Bøgh: En nationaløkonom — han er ikke medlem af tinget — fortalte mig engang, at det første, nationaløkonomer lærte, når de skulle ind på skattebanerne, var, at en gammel skat, det er altid en god skat. Meningen var vel den, at når en skat først var indført og havde bundfældet sig, var væltet over dér, hvor den kunne væltes over, var taget som den bitre pille, den var, så havde befolkningen vænnet sig til den, den var indkapslet i det økonomiske liv, og så var det blevet en god skat. Der er nok noget sandt i det, men også noget forkert. De afgifter, vi her drøfter, viser, at en gammel skat ikke altid er en god skat. Det må være et vist præj til os om, at når vi indfører nye skatter, skal vi tænke os godt om og spørge os selv, om de ikke vil få uheldige virkninger, for det er uhyre svært at komme af med dem igen.

Alle de uheldige virkninger, denne skat har fået, skal jeg ikke omtale. Det er sket ofte her i tinget, indtil trivialitet, og man har også været inde på det i dag. Den er vanskelig at administrere, og det er klart, at det misforhold, der er mellem skatten på en øl købt uden for restaurant og på restaurant, frister til overtrædelse. Når dertil kommer, at beskatningen er således indrettet, at det er meget vanskeligt at kontrollere den, må det siges at være en dårlig skat. Der kunne fremføres mange andre ting til bevis herfor, men det skal jeg som sagt lade være med i dag. Men når man erkender — og det gør alle — at det er en dårlig skat med uheldige virkninger, så bliver spørgsmålet, hvordan man skal komme bort fra den eller i hvert fald forbedre forholdet.

Anledningen til lovforslagets fremsættelse og dermed til denne debat er vel det røre, der har været rundt omkring i landet, og som er fremkaldt ikke mindst af restaurationsbranchen. Når jeg tænker på de møder, man fra den side har indkaldt de politiske ordførere til, og det forløb, disse møder har fået, må jeg sige, at vi alle uden undtagelse har været ret velvilligt indstillet over for branchen. Hvis der er en undtagelse, vil jeg mene, det er det ærede medlem hr. Aage Fogh, for han er altid gået blankt ind for branchens krav om, at denne skat skulle og burde afskaffes. På disse møder har det ærede medlem hr. Aage Fogh høstet bifaldet,

[Alfred Bøgh.]

hvorimod udtalelserne fra os andre er blevet modtaget med noget mere kølighed.

Når man tænker på den voldsomme interesse, der har været for sagen, og så ser på resultatet, som det foreligger i dag i form af dette lovforslag, synes jeg, man har lov til at bruge det gamle ord om, at bjerget barslede og fødte en mus. Læser man Dansk Toldtidende, får man indtryk af, at denne mus er vanskabt og egentlig overhovedet ikke har nogen eksistensberettigelse.

I vort parti er vi klar over, at der er store vanskeligheder at overvinde her, og vi er villige til at være med til at ændre loven; jeg personlig erkender, at det altid er vanskeligt at slippe af med en gammel skat, der har bundfældet sig, og at det vil volde store vanskeligheder uden videre at kvittere restaurationsskatten. Men vi mener, at det skridt, der med dette lovforslag er taget, er alt for lille. Hvis der skal være håb om at slippe af med den, må man gøre forskellen mellem prisen på f. eks. en øl nydt uden for en restaurant og på en restaurant meget, meget mindre, og det nås efter vor opfattelse ikke med det foreliggende lovforslag. Vi har på de møder, vi har deltaget i sammen med restauratørerne, taget ret køligt på spørgsmålet og ikke lovet dem mere, end vi har ment at kunne holde. I dag vil jeg gerne gå et skridt videre og sige, at vi er parat til at ændre denne lovgivning, så restaurationsbranchen får gunstigere vilkår end efter det fremsatte lovforslag.

Ministeren har ikke rettet sig efter det forslag, som branchefolkene og embedsmændene er kommet med. Vi må mene, at diskussionen også må dreje sig om dette forslag. Der har været mange røster fremme om, at det naturlige og rigtige i denne sag var en kildebeskatning, og det er vi helt enige i. Der består et urimeligt misforhold mellem beskatningen af disse varer, alt efter som de nydes det ene eller det andet sted, og det misforhold vil vi gerne være med til at ophæve. Det er muligt, det ikke kan gøres med et skridt. Vi ønsker gerne, det blev taget, men hvis det ikke kan ske på én gang, mener vi i hvert fald, at man må gå videre end forslaget her for at blive fri for en gammel skat, der er uretfærdig.

Jeg glæder mig til at høre det ærede medlem hr. Aage Fogh. Efter hvad jeg kender til det ærede medlems synspunkter fra tidligere tid og fra disse møder, vi har deltaget i sammen, og når man tager de foreløbige bemærkninger vedrørende dette problem, han gjorde til det foregående lovforslag, ad notam, tyder det ikke på, at han har skiftet standpunkt, og det glæder mig sådan set. På den anden side må man have lov at se det som et tegn på, at de radikale, som nu har fået regeringsansvar, ser ud til at have haft en ret minimal indflydelse på forslagets udformning. Det skal vel ikke danne skole for det fremtidige lovgivningsarbejde, det håber jeg ikke for det radikale partis egen skyld.

Vi er parat til at gå ind i, ikke et hurtigt, men et grundigt udvalgsarbejde for at medvirke til at løse disse vanskeligheder på en bedre måde, end det hidtil er sket. Kan man ikke gå over til kildebeskatning lige med det samme, melder der sig det spørgsmål, om man ikke kan finde en bedre form for kontrol og for afregning for restauranterne. Hvis man til de timer, det har kostet restauratørerne at udforme deres regnskaber, lægger de timer, det har kostet toldembedsmændene at føre kontrol dermed, ville der i alle disse timer kunne være udført et uhyre stykke arbejde af nyttig art andre steder. Derfor mener jeg, vi må se at finde en anden kontrollform og en anden form for afgiftsberegning. Det er muligt, at man ikke kan finde et columbusæg her, men det har man kunnet på andre felter, f. eks. kan jeg nævne, selv om man måske kan smile ad det, den farvede benzin. Vi kan formentlig ikke farve øllet, men kunne vi finde en enklere, billigere og rimeligere ordning, ville vi hilse det med den allerstørste glæde.

Weikop: Det er åbenbart, at en minister ikke er bundet af en kommissionsbetænkning eller en udvalgsbetænkning, men at han kan fremsætte et forslag, der ganske afviger fra det resultat, en kommission eller et udvalg er kommet til, ja, en minister kan også helt lade være med at fremsætte et forslag.

Når den højtærede finansminister ikke har fulgt den betænkning, der blev afgivet af det udvalg, som ministeren selv har ned-

[Weikop.]

sat i 1956 netop med henblik på en nedsettelse af afgifterne, skyldes det, så vidt jeg kan forstå, at den højtærede minister nærer ængstelse for at miste for store indtægter.

Som det allerede er sagt nogle gange, har forholdene for restaurationsbranchen udviklet sig på en sådan måde, at det vel nok er noget tvivlsomt, om det er rigtigt af den højtærede minister ikke at foretage en revision af afgifterne, der virksomt kan formå at bringe omsætningen så meget i vejret, at provenutabet efter al sandsynlighed kan formindskes. Jeg synes, det er såre fornuftigt og ligetil, at erhvervet, som det skrives i denne tid, føler sig svigtet og mener, at de nedsættelser, der var enighed om i det af ministeren nedsatte udvalg, måtte betragtes som et absolut minimum. Men på samme måde som den højtærede minister tager stilling til en udvalgsbetænkning, må vi naturligvis her i folketinget tage stilling til ministerens forslag.

Udgangspunktet for det udvalgsarbejde, der har fundet sted, har været at få tilvejebragt afgiftsnedsettelse, ikke for at opnå større fortjeneste på de omtalte drikkevarer, men for at fremkalde prisreduktioner, der kunne føre til større omsætning og bringe mulighederne for indtjening og en bedre balance mellem indtægter og udgifter til veje. Dernæst har udvalget beskæftiget sig noget med en forbedring af kontrolforanstaltningerne og vel også en forenkling af afgiftsberegningen. Udvalget er nået til enighed om nogle afgiftsnedsettelse, men jeg tror nok, man har lov at sige, at der ikke er opnået nogen forenkling af afgiftsberegningen, tværtimod skal der altså nu arbejdes med efter min opfattelse 4 eller 5 afgiftsberegninger. Det er altså det forslag, den højtærede minister har fremsat, blot med de afvigelser, som jeg allerede har nævnt, at afgiftsnedsettelse er væsentlig ringere end i udvalgsbetænkningen. Restaurationsbranchens folk har selv været med til, sådan må jeg forstå det, disse indviklede afgiftsberegninger, og man kan egentlig spørge sig selv, om det ikke skulle være muligt at nå frem til afgiftsnedsettelse uden at gøre det sværere og uden at svække kontrollen. Det foreliggende lovforslag bliver — ser jeg her i Dansk Toldtidende for

november måned — ganske simpelt karakteriseret som makværk. Stærkere kan det vel ikke godt siges. Det siges også, at der bliver tale om otte forskellige beregninger i stedet for én. I hvert fald er man i Dansk Toldtidende kommet til det resultat, at det er noget meget dårligt, man har hittet på, og jeg stiller mig tvivlende over for, at man virkelig ikke skulle kunne nå frem til graduerede afgiftsnedsettelse uden at gøre det så svært. Selv om man kun ville give nogle drikkevarer afgiftsnedsettelse, måtte man efter min opfattelse kunne gøre det uden at gøre opgørelserne sværere, end de nu er, og uden at svække kontrollen.

Noget helt andet er, hvad også den forrige taler har været inde på, at det enkleste ganske simpelt ville være at sætte afgiften klækkeligt ned på alle drikkevarer; man spørger sig selv, hvilken visdom der ligger bag den forelåede graduering; den er i og for sig noget svær for mig at få øje på. I hvert fald kommer afgiftsnedsettelsen, som det ærede medlem hr. Retoft var inde på, til at ramme på en noget ejendommelig, for ikke at sige en noget tilfældig måde.

En flaske champagne — man har jo sådan noget; det er ganske vist ikke noget, man kender meget til, men den bliver da omtalt af og til — afgiften på en flaske champagne, jeg regner med, at det er bordvin, der er tale om, bliver nedsat fra 25 kr. til 4 kr., afgiften på en flaske rødvin til 20 kr. går ned fra 5 kr. til 4 kr., medens, som det ærede medlem hr. Retoft så rigtigt sagde, en flaske rødvin til 16 kr. slet ikke får nogen afgiftsnedsettelse. Det vil altså sige, at man kan sætte en flaske champagne ned med 20 kr., men en flaske rødvin kun med 1 kr. eller slet ikke, måske lægger man oven i købet en større afgift på. Dette er selvfølgelig yderpunkterne, det er klart, men de er netop stillet op, fordi de viser de efter min mening fuldstændig tilfældige nedsettelse, dette lovforslag indebærer.

Det er rigtigt, at for almindeligt pilsnerøl bliver nedsettelsen 11 øre, medens nedsettelsen for det rigtige luksusøl bliver 35 øre. Det ser også ejendommeligt ud. Så spørger man: hvorfor skal man betale 25 pct. af en fransk cognac, når man kun skal betale 20 pct. af en fransk likør? Det kan vel ikke være, fordi cognac smager bedre end likør, det er vel ikke de overvejelser, man har

[Weikop.]

gjort sig i udvalget? Hvorfor skal man kun betale 20 pct. af en CLOC-likør, når man skal betale 25 pct. af en CLOC-whisky?

Jeg tror, man må have lov til at sige, at resultatet vil blive, at de drikkevarer, der er dyrest, får den forholdsvis største nedsættelse, og de billige drikkevarer får en nedsættelse, der ikke kan betyde noget som helst med hensyn til at fremme omsætningen. Man må ikke misforstå mig, når jeg siger dette med at fremme omsætningen; jeg vil ikke stå og animere til drikkeri, men jeg siger det ganske simpelt, fordi det har ikke og kan ikke have været hensigten med afgifterne ligefrem at kvæle omsætningen. Hensigten har efter min mening været dels at skaffe penge til statskassen, dels i nogen grad at hindre, at forbruget blev stærkt stigende. Men der er vel ingen, der vil sige, at drikkeriet var mere fremherskende i perioden april-september 1956 i forhold til i år, til trods for at der, så vidt man kan se af tallene, er blevet omsat for 100 mill. kr. mindre i denne periode i år end i fjor. Det er åbenbart, at afgifternes gennemførelse slet ikke har tilsigtet et sådant fald i omsætningen. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Retoft var inde på, at der kan være mange forhold, der kan spille ind: bilisme, fjernsyn og meget andet; men der kan efter min mening ikke være den fjerneste tvivl om, at de høje omsætningsafgifter har ført til, hvad det ærede medlem også nævnte, at selv udenlandske turister med måske mange penge, hvilke der har været mange flere af i 1957 end i 1956, har afholdt sig fra at nyde drikkevarer, ganske simpelt fordi priserne var for høje. Det fingerbøl af f. eks. cognac, der serveres til en meget høj pris, skal nok vænne turisterne fra om ikke at drikke, så dog fra at lede efter denne meget lille bitte cognac, der skulper på bunden af et meget stort glas.

Jeg skal ikke bestride, at man kan fordele omsætningsafgiften, således at nogle drikkevarer får større afgifter end andre, sådan som det er foreslået i lovforslaget, men jeg tror stadig på, at det mest hensigtsmæssige og enkle er at foretage en generel nedsættelse og se, hvordan det går. Man kan efter min mening også være for ængstelig for provenutabet, så ængstelig, at resul-

tatet bare bliver, at der kommer endnu færre penge i kassen.

Jeg er ikke klar over, hvorfor det ærede medlem hr. Retoft mente, at der var kommet en misforståelse frem med hensyn til, hvor meget afgifterne er gået ned. Så vidt jeg kan læse af oplysningerne, der er kommet frem fra told- og forbrugsdepartementet, har afgifterne i april-september 1957 været ca. 30 mill. kr. mindre end i fjor. Det fremgår af tallene, og jeg går ud fra, at de må være rigtige. Jeg skal altså ikke nægte, at det har gjort et vist indtryk på mig, at restaurationsbranchen og restauratørerne, der har et virkelig indgående kendskab til disse forhold, er gået ind for den foreslåede deling af afgifterne, altså gået ind for det princip, som ministeren har gjort til sit — selv om ministeren ikke har accepteret de foreslåede nedsættelser. Men selv om restauratørerne er gået med til det, kender man jo ikke baggrunden for, at de har gjort det. Det er en kendsgerning, at de har gjort det, men jeg vil alligevel mene, at restauranterne, forbrugerne, publikum vil være langt bedre tjent med en generel nedsættelse, der — jeg havde nær sagt — batter noget. Jeg tror også, alt taget i betragtning, at statskassen vil være bedre tjent med det, og det er jo dog til syvende og sidst det, som den højtærede finansminister, forstår jeg, lægger vægt på.

Så er der en anden ting — det har ganske vist ikke noget med restaurationsafgiften at gøre — som jeg gerne vil sige et par ord om. Jeg ser i lovforslaget, at man fraviger afgiftsfrihed for spiritus til fremstilling af bl. a. madvarer, og man begrundet dette med, at det er noget, man ønsker af kontrolmæssige grunde. Ja, der er naturligvis så meget, der kunne være ønskeligt af kontrolmæssige grunde, men det er dog et spørgsmål, om man skal fratage et erhverv en frihed, blot fordi — som jeg går ud fra — toldvæsenet finder det ønskeligt af kontrolmæssige grunde.

Naturligvis er vi parat til i et udvalg at drøfte de hovedspørgsmål, som lovforslaget drejer sig om, parat til at prøve på at finde frem til en rimelig ordning, og med en rimelig ordning mener jeg en ordning, som kan modvirke den kolossale omsætningsnedgang, der har fundet sted.

Aage Fogh: Det problem, der omfattes af det foreliggende lovforslag, har jeg haft lejlighed til at udtale mig om adskillige gange i de senere år; og det er også rigtigt, som det ærede medlem hr. Alfred Bøgh sagde, at jeg i afvigte vinter har haft lejlighed til over for en forsamling af beværtere at udtale mig derom, og jeg vil skynde mig at sige til det ærede medlem, at det standpunkt, jeg da gav udtryk for, har jeg endnu.

Der kan for mig ikke være nogen som helst tvivl om, at vi her i landet skal have en høj beskatning af spiritus, men der kan for mig heller ikke være nogen som helst tvivl om, at denne skat skal ligge på spiritus og ikke på en enkelt stand. Hvis man derfor har brug for de mange penge i samfundets og statens økonomi, må kildeskatten bruges. Her er der ingen mulighed for omgåelse. Det er efter mit skøn helt urimeligt, at man lægger denne skat ud på 4 500-5 000 restauranter og forlanger af dem, at de skal føre specificeret regnskab over, hvad de sælger af snaps og øl, hvorefter de skal tage 25 pct. — reelt $33\frac{1}{3}$ pct. — i afgift; i stedet for burde man tage de penge, vi skal bruge, ved kilden, hvor vi har været i forvejen, og hvor vi nok skal komme i fremtiden.

Jeg kan sige til den højtærede minister, at selv om jeg naturligvis må erkende, at restaurationsbranchens folk selv har været med til at udarbejde noget af dette i forvejen, vil min opgave i udvalget være — og det står mit parti bag ved — at forsøge på, at bringe spiritusafgiften så nær som muligt til kilden, og helst ser jeg, at al spiritusafgift i fremtiden kræves ved kilden. Dette standpunkt er bestemt, ikke alene af hensynet til restauratørerne, men også i stor udstrækning af hensynet til den danske ungdom, ikke mindst den danske landsbyungdom. Når man ser det smugdrikkeri, der for tiden finder sted i forsamlingshuse og andre steder, kan der for mig ikke være spor tvivl om, at hovedårsagen dertil ligger i den nuværende beskatning. Det vil være meget, meget sundere at lægge skatten på spiritus og så skærpe kravet til vore restaurationslokaler, således at de to pågældende love, som jeg har sagt det tidligere i dag, udformes på en sådan måde, at de udfylder hinanden. Det kan gøres, og jeg tror, at den højtærede finansminister —

som jeg har meget stor tro til, navnlig til hans sunde omdømme — vil indtage det standpunkt, at han, når han får de penge, han har brug for, ikke vil modsætte sig kildebeskatning af spiritus.

Det er vort standpunkt; det er det, vi vil indtage i udvalget, og jeg kan glæde det ærede medlem hr. Alfred Bøgh med at sige, at det standpunkt har vi ikke ændret fra i fjor.

Niels Andersen: Indledningsvis vil jeg bemærke, at den nedsættelse af restaurationsbeskatningen, som det foreliggende lovforslag er udtryk for, ikke tager sigte på en nedsættelse af befolkningens skattebyrde som helhed — vi fra vor side ville gerne begynde en sådan nedsættelse på andre områder — men udelukkende er udtryk for imødekommenhed fra den højtærede finansministers side over for restauratørerne, idet omsætningsnedgangen inden for restaurationserhvervet tyder på, at man har spændt buen for højt på dette specielle beskatningsområde.

Det må straks erkendes, at det foreliggende lovforslag betyder en forenkling af beskatningsformen, samtidig med at en mindre nedsættelse af serveringspriserne bliver mulig. Imidlertid vil jeg gerne pege på ønskeligheden af, at vi nåede frem til en ensartet beskatning af øl, vin og spiritus, uanset købsstedet — på dette område er jeg helt på linje med det ærede medlem hr. Aage Fogh.

Set ud fra et ædruelighedssynspunkt tvivler jeg på, at den særlige restaurationsbeskatning virker som en bremse på nydelser af øl og spiritus — snarere tværtimod — idet man blot opnår, at de pågældende varer i højere grad nydes på hotelværelser, på smugkroer o. lign. Det foreliggende lovforslag er vel imidlertid udtryk for, hvad der kan opnås politisk enighed om med fornødent hensyn til det provenu, den pågældende beskatning skal indbringe i statskassen.

I den kommissionsbetænkning, der ligger til grund for det foreliggende lovforslag, tales der ret frimodigt om den unddragelse, en del restauratører gør sig skyldige i med hensyn til erlæggelse af restaurationssskat. Dette understreges yderligere af de store antal overtrædelser, der er konstateret af

[Niels Andersen.]

kontrolmyndighederne. Der foreligger altså her et område, som det er vanskeligt og bekosteligt for myndighederne at udøve den fornødne kontrol med. Når denne lov nu er til revision, vil det vel derfor være hensigtsmæssigt at gøre et forsøg på at forenkle den nødvendige kontrol. Selv om der i det foreliggende lovforslag foreslås en enklere opkrævningsform, er antallet af udskænkingssteder, der skal kontrolleres, jo fortsat lige stort. Derfor kan det vel være værd at overveje, om ikke denne restaurationsskat kunne pålægges ved kilden, altså ved bryggerierne for øllets vedkommende; for vinens og spiritussens vedkommende har denne tanke næppe nogen værdi, men for øllets vedkommende kunne det meget let lade sig gøre ved at forsyne ølflasken med en særlig etikette — ikke, som det ærede medlem hr. Alfred Bøgh nævnedes, ved at farve øllet. Spørgsmålet er berørt i kommissionsbetænkningen, men det forekommer mig, at den argumentation, der føres frem herimod, er noget tyndbenet, idet de omtalte distribueringsvanskeligheder vel skulle være til at overvinde. En sådan ordning vil betyde en meget væsentlig forenkling af kontroludøvelsen, således at man på dette område kunne indsnævre kontrollen til kun at omfatte bryggeriernes leverancer til restauranterne. Det ville betyde en regnskabsmæssig lettelse for restauranterne samt en indskrænkning, og dermed en besparelse, i kontroludøvelsen. Jeg anmoder den højtærede finansminister om at tage disse betragtning op til nærmere overvejelse.

I øvrigt vil jeg gerne give udtryk for retsforbundets velvillige indstilling med hensyn til en saglig og hurtig gennemførelse af det foreliggende lovforslag med de forbedringer, der eventuelt kan opnås enighed om i udvalget.

Aksel Larsen: Når der er tre regeringspartier og tre regeringsordførere i debatten, kan det undertiden være lidt vanskeligt at finde ud af, hvad der er regeringens standpunkt og bevæggrunde; i hvert fald kan det være vanskeligt, hvis ordførerne udtaler sig på forskellig måde.

Jeg lagde mærke til, at den sidste ærede ordfører sagde, at dette lovforslag er tænkt

som en imødekommenhed fra den højtærede finansministers side over for restaurationsbranchen. Jeg tillader mig at tvivle om, at dette virkelig skulle være årsagen til, at dette lovforslag er blevet fremsat. Jeg mener ikke, man skal fremkomme med lovforslag som en imødekommenhed over for den ene eller den anden branche, og jeg kan ikke se nogen grund til at komme med lovforslag om skattelettelser af hensyn til restaurationsbranchen. Det forekommer mig heller ikke, at noget sådant er bragt til udtryk, hverken af den højtærede finansminister eller i bemærkningerne til lovforslaget. Der siges nærmere noget om, at man har regnet ud, at ved denne nedsættelse af omsætningsafgiften i restaurationer vil man få nogenlunde samme provenu, idet man regner med, at der vil blive købt og solgt mindre, skal vi sige sort øl af restauranterne end ellers. Det er jo det, der er den højtærede finansministers hovedpine, at den høje beskatning på restauranterne har bevirket en faldende omsætning eller har bevirket, at visse restauranter — hvad åbent erkendes — har skaffet sig deres øl uden om toldvæsenets kontrol; så er skatteskruen altså gået over gevind, og så foretager man denne nedsættelse. Jeg tror altså ikke på, hvad den sidste ærede ordfører sagde om den højtærede finansministers bevæggrunde til at fremkomme med dette lovforslag. Jeg tror simpelt hen, det skyldes, at man vil søge at sikre sig mod yderligere nedgang i skatteindtægten.

Nu er mit parti af den opfattelse, at skatterne i dette land er høje nok. Det betyder ikke, at vi mener, alle skatter bør nedsættes; men vi finder, at man på det område, vi her behandler, udmærket vel kunne nedsætte skatten og samtidig simplificere hele skattesystemet. Jeg tror ligesom andre ærede ordførere ikke på, at den ekstra forhøjede afgift på spiritus, vin og øl, der sælges på restaurationer, bidrager til at fremme ædrueligheden. Jeg er ganske vist fuldt ud klar over, at den spiritusbeskatning, vi har her i Danmark, og som er vokset langsomt frem til temmelig stor højde i den tid, jeg har levet, har været medvirkende til at fremme ædrueligheden; men jeg tror ikke, det virker fremmende på ædrueligheden, at der er en ekstra høj

[Aksel Larsen.]

beskatning på den spiritus, der sælges på restaurationer. Det vil højst bevirke, at folk køber mindre på restauranterne og så ellers, hvis de har lyst og råd dertil, anskaffer sig deres spiritus andre steder.

Derfor tror jeg, man skulle gå til en grundig revision af hele beskatningssystemet på dette område. Det kan også godt være, man skulle overveje, om ikke spiritusbeskatningen i det hele taget er en smule for høj. Men i hvert fald tror jeg, man skulle gå til en revision af hele beskatningssystemet. Jeg er aldeles enig med det ærede medlem hr. Aage Fogh og andre af de ærede ordførere, der har talt i samme retning, om, at hvis man kunne undgå at have en så differentieret beskatning, som man har nu, og hvis man samtidig kunne gå over til en kildebeskatning, ville man sikkert ikke få større eller værre drikkeri, end man har; men man ville med langt mindre administration, med langt færre vanskeligheder og med langt mindre irritation få det samme beløb ind til statskassen, som man får nu. Ja, retsforbundets ærede ordfører, som jeg stadig væk går ud fra til dels taler på regeringens vegne, sagde, at der var ingenting at gøre; det, der stod i dette lovforslag, var, hvad der kunne opnås politisk enighed om. Så vidt jeg har fulgt med i debatten, mener jeg at have ret til at nære håb om, at der kan opnås politisk enighed om adskilligt andet end det, der står i dette lovforslag. Jeg håber virkelig, der vil kunne komme et adskilligt bedre lovforslag ud af det, når vi får betænkning og ændringsforslag fra udvalget, og mit parti vil altså forbeholde sig sin stilling, indtil vi ser det resultat, man er nået til i udvalget.

Heilesen: Det lovforslag, som vi her behandler, giver mig anledning til at fremsætte nogle få bemærkninger.

Det fremgår af den af det tekniske udvalg afgivne betænkning, at udvalget særlig har beskæftiget sig med den kritik, som af

hotel- og restaurationsbranchen er rejst mod restaurationsomsætningsafgiften af stærke drikke. Den nævnte kritik har som baggrund, således som det hedder i henvendelsen i 1956 til regering og folketing, at et betydeligt antal af landets store og små restaurationsvirksomheder drives med underskud. Der skal naturligvis øves retfærdighed over for restauratørerne som mod andre, der udøver et lovligt erhverv, og afholdsbevægelsen har i hvert fald i sin tid rejst krav om kildebeskatning, således at afgiften af stærke drikke svares ligeligt, hvad enten varen købes i detailhandelen, i marketenderier eller på restauranter. Dette krav fik en ikke ringe tilslutning i det høje ting fra medlemmer af forskellige partier, og når jeg her rejser det på ny, tror jeg, at det vil blive taget op fra samme side i det kommende folketingsudvalg, således som det i fjor blev rejst af Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark og i de sidste dage af tre af de største restauratørorganisationer.

Jeg tillader mig endvidere at henstille til overvejelse, at det forventede folketingsudvalg søger gennemført lovbestemmelser, der kan sætte en stopper for det meningsløse og mildest talt uheldige forhold, at der på Øresundsbådene mellem Danmark og Sverige kan købes stærke drikke til en meget billig pris, idet disse varer dér er fritaget for såvel restaurationsafgift som de almindelige afgifter på stærke drikke.

Det foreliggende lovforslag tager med den forestående nedsættelse af afgifterne i realiteten sigte på en forhøjelse af statens indtægter ved et dermed forventet større forbrug af de omfattede varegrupper. Jeg finder, at det er meget uheldigt og beklageligt, at staten er interesseret i det størst mulige øl- og spiritusforbrug i vort samfund, idet jeg er overbevist om, at de penge, staten herved får ind, må staten mere end betale tilbage i form af øget hjælp til alkoholskadede, gennem børneforsorgen, sygehusvæsenet, politi- og retsvæsenet og på anden måde. Vil den højtærede finans-

[Heilesen.]

minister sikre sig mod en nedgang i statens provenu; kan det sikkert ske ved en omlægning af de nuværende beskatningsregler til en gennemført kildebeskatning. Det vil indebære følgende fordele: en billigere administration for staten, en hårdt tiltrængt forbedring af hele hotel- og beværterstandens forhold og en ordning, der ikke tager sigte på et større spiritusforbrug i vort samfund, som det nu foreslåede gør.

Sluttelig skal jeg nævne et andet forhold, som det ville være ønskeligt — om det var muligt — at få taget op til behandling i folketinget. Jeg sigter til de colaholdige alkoholfri drikke. Det forekommer mig virkelig uretfærdigt og urimeligt at fastholde kroneafgiften på de nævnte drikke, som allerede af ædruelighedshensyn burde gives mulighed for større udbredelse, således som tilfældet er i alle andre europæiske lande. Jeg kan henholde mig til de udtalelser, der blev fremsat herom i det høje ting i april i år af mit parti, det radikale venstre og retsforbundet. Jeg kan yderligere oplyse, at indførslen af colaekstrakt nu vil ske fra Tyskland, således at der formentlig slet ikke vil blive tale om anvendelse af hård valuta eller en voldsom amerikansk reklame.

Finansministeren (Kampmann): Kan man ikke sige andet godt om det fremsatte lovforslag, kan man da sige, at det har givet anledning til, at tingets medlemmer har fået givet udtryk for mange forskellige meninger om det lidt indviklede problem, det omhandler. Jeg synes, at mange af de fremførte synspunkter er holdbare, medens der måske ved andre kan sættes et større eller mindre minus. Må jeg ikke have lov til at udrydde et par af de fejltagelser, som måske ikke er kommet så meget til udtryk her i tinget, men i desto højere grad ude omkring i pressen.

Den første og den største fejltagelse er, at man siger, at indtægterne af restaurationsomsætningsafgiften er faldet stærkt, og at dette skulle være baggrunden for, at vi nu foreslår afgifterne nedsat. Dette er ikke tilfældet. Når det ser ud, som om restaurationsomsætningsafgiften er faldet, skyldes det, at den sidste år blev opgjort sammen med anden spiritusafgift, hvad

den ikke bliver i år. Opgjort på samme måde kan man regne med, at medens man i sommerhalvåret 1. april—1. oktober i år har haft en indtægt på 52,2 mill. kr., har man i det tilsvarende halvår sidste år, kan jeg skønne, haft en indtægt på lidt under 50 mill. kr. Der har været en svag stigning, og det har der i øvrigt været de senere år.

Motivet til at ændre afgiftssystemet kender vi alle, og ud fra dette var det, jeg nedsatte det udvalg, der nu har afgivet betænkning, og som har bestået af repræsentanter for restauratørerne og for toldvæsenet, både centraladministrationen og dem, der administrerer afgifterne. Jeg tror, det ville have styrket diskussionens saglighed, om man havde læst betænkningen og forslaget, før man havde udtalt sig. Denne bemærkning gælder ikke medlemmerne af dette høje ting — det er klart, at de har gjort dette — men Toldtidendes redaktion. Så vidt jeg kan skønne, har de ikke haft lejlighed til, tid til eller lyst til at studere hverken betænkningen eller forslaget, før de har fremsat deres kritik. Det må stå for Toldtidendes egen regning. Toldtidende har før bragt saglige artikler, og det kan være, bladet vender tilbage hertil ved lejlighed.

Det ærede medlem hr. Heilesen var inde på, om dette forslag ville medføre en øget omsætning; det har jeg ikke stilet imod, i hvert fald ikke hvis man ser på den samlede spiritusomsætning. Det, der kan ske, hvis det foreliggende lovforslag vedtages, er, at noget af det, restauratørerne har købt sort, som man siger, nu bliver beskattet, men det betyder ikke øget omsætning, blot større skat, og det kunne også være — det bliver også diskuteret — at det, der nu bliver drukket uden for kroen, fremtidig ville blive drukket inde i kroen. Det er blevet omtalt af flere, og det ærede medlem hr. Aage Fogh mente, at det var en af fordelene ved kildebeskatningen. Må jeg sige til det ærede medlem hr. Aage Fogh — det ærede medlem hr. Heilesen var også inde på det — at hvis der ikke drikkes noget inde på kroen, bliver man ved med at nyde det uden for kroen; det er netop et spørgsmål, der for nylig har været rejst ovre i Vestjylland. Det ærede medlem hr. Weikop mente ikke,

[Finansministeren.]

at jeg med mit forslag var gået så langt som betænkningen, men han ville ikke bestride min ret til ikke at gøre dette. Naturligvis har en minister ret til det — det forstod jeg også vi var enige om — på samme måde som det ærede medlem har ret til at gå imod eller ind for betænkningen, hvis han har lyst til det, men grunden til, at jeg altså ikke er gået så langt, som man er gået i betænkningen, er, at jeg er, som der stod så smukt i Berlingske Tidende, „fedtet“. Der står så tit noget i Berlingske Tidende, jeg ikke bryder mig om at læse, hverken i overskriften eller i teksten, men jeg må sige, at i dette tilfælde glædede det mig uhyre!

Jeg gjorde mig den overvejelse, det vil jeg gerne sige direkte til tingets medlemmer, at var jeg gået ind for forslaget — ikke alene forslagets teknik, som både restauratørerne og også toldembedsmændene er gået ind for, men også for forslagets satser — havde man med nogen ret kunnet spørge mig: hvor vil du få de 25 mill. kr. fra, som provenuet så ville være gået ned med? Jeg er klar over, at man kan diskutere, hvorvidt provenuedgangen ville blive 25 mill. kr. Det kan godt være, den ville blive lidt mindre, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at skulle der ikke blive tale om nogen provenuedgang, måtte det forudsætte en stigende samlet omsætning af spiritus her i landet, og så ville man nå frem til det resultat, som jeg altså ikke har ønsket.

Det ærede medlem hr. Heilesen mente, at hvis vi gik over til en kildebeskatning, ville man få en god og fornuftig ordning. Så vidt jeg kunne forstå det ærede medlem, skulle det betyde et lavere spiritusforbrug, men må jeg spørge: hvor ved man det fra? Der er naturligvis mange motiver til at nyde spiritus, men er det ikke således, at der er et stort spring fra dem, der nyder det hjemme, jævnt og roligt, til dem, der går på restaurant og nyder spiritus til maden og så nyder lidt for meget og så endnu mere? Jeg er ikke i tvivl om, at for denne sidste kategori ville forbruget gå betydeligt i vejret, hvis vi gik over til kildebeskatning og fik meget lavere priser på restauranterne. Derfor mener jeg ikke, problemet er så ganske ligetil, som det er blevet forudsat her i dag, eller at det ud fra afholdssyns-

punkter er givet, at man skal have en kildebeskatning. Så er der spørgsmålet, om det ud fra kontrolmæssige synspunkter er det letteste; det kan der ikke være tvivl om.

Endelig er det et spørgsmål, om det ud fra restauratørernes synspunkter — jeg har forstået, man ønsker at tage et vist hensyn til restauratørerne, og det skal man også — er ønskeligt. Jeg vil spørge: har restauratørerne ikke tænkt sig om, da de gik med til den betænkning og de satser, der blev foreslået? Det tror jeg i høj grad de har. Jeg ved naturligvis ikke, hvad de har tænkt, men jeg vil skønne, at de har tænkt følgende: nu tager vi dette skridt for dog at få omsætningsafgiften sat noget ned — den har jo beskrevet en kurve; den var 6 pct. i 1930, 10 pct. i 1940, 25 pct. i 1943, 35 pct. i 1946, da den kulminerede, 33 $\frac{1}{3}$ pct. senere på året i 1946, 25 pct. i 1950, og det, der er foreslået nu i 1957, svarer til gennemsnitlig 20 pct. Mon ikke restauratørerne har tænkt, at når man først havde taget dette skridt, kunne de en anden gang komme med et ønske om at komme noget videre? Det vil jeg også gerne drøfte i udvalget, men jeg vil også gerne diskutere, hvorvidt det er fornuftigt at gå alt for brat ned; hertil kommer endvidere det spørgsmål: skal man fortsætte denne kurve helt ned imod det, der kaldes skat ved kilden, eller skal man standse et stykke før? Jeg må bekende, at efter lange og indgående overvejelser er jeg nået til, at man skal standse et stykke før. Jeg kan godt sige, at jeg tror, at restauratørerne inderst inde burde tænke det samme, for hvad ville resultatet let kunne blive, hvis vi lavede en skat ved kilden? Jeg tror, at der i løbet af nogle år kan komme en situation, hvor finansministeren — det behøver jo ikke at være mig, det er jo også hændt for andre finansministre, at de har stået og manglet penge — lægger noget over på restauratørerne igen.

Derfor tror jeg, man skal tænke sig nøje om, før man ved en førstebehandling tager beslutning om, hvor vi skal ende ved denne beskatning.

Jeg tror, at det forslag, jeg har fremsat, viser noget af vejen. Jeg skal erkende, at jeg har været lidt fedtet, og jeg gør opmærksom på, at det vil jeg blive ved med at være; men kan der under forhandlingerne fremsættes forslag om sådanne omlægninger,

[Finansministeren.]

at man måske kan sætte afgifterne på restauranterne lidt ned — jeg tror, det var det ærede medlem hr. Retoft, der var inde på det — f. eks. røre ved hektoliterafgiften på stærkt øl og lignende og dermed korrigere det noget, vil jeg da meget gerne forhandle om det. Jeg tror imidlertid, at vi her er på et område, hvor vi ikke skal tage for store og pludselige skridt; vi skal tænke os godt om, før vi handler.

Weikop: Jeg forstod på den højtærede finansminister med hensyn til disse tal fra departementet for told- og forbrugsafgifter, at der er sket en ændring i opgørelsesmåden. Når der ikke gives kommentarer, er det meget svært at udlede af tallene, at der er sket en ændring, for der står jo tydeligt og klart, at for juli-september har der været et fald fra 33 mill. kr. i 1956 til 28 mill. kr. i 1957 og for april-september et fald fra 82 mill. kr. i 1956 til 52 mill. kr. i 1957. Når der ikke er gjort en bemærkning om det, således at man deraf kan se, at der er sket en ændring, er det naturligt, at man anvender de officielle tal fra departementet for told- og forbrugsafgifter.

Den højtærede finansminister spørger: ja men hvor skal vi tage pengene fra? Det forudsætter jo, at man fastsætter et ganske bestemt provenu af en afgift som denne, men lad os nu sige, at der sker en omlægning af forbrugsvanerne, som fører til, at afgifterne går dårligt ind, vil finansministeren så mene, at man af den grund skal sætte afgiften op? Det kan jeg meget dårligt tænke mig. Nu er vi i den situation, hvor det viser sig, at afgifterne ikke opfylder det formål, som de oprindeligt havde. Så må man prøve på at lave en ændring, og i dette tilfælde drejer det sig altså om en nedsættelse.

Finansministeren (Kampmann): Øjenynlig kan det ærede medlem hr. Weikop ikke komme væk fra, at motivet til at ændre denne lovgivning skulle være finansielt. Det er ikke motivet. Motivet til at ændre denne lovgivning er vanskeligheden ved at kontrollere afgifterne.

Må jeg så i øvrigt sige med hensyn til offentliggørelsen af forbrugsafgifterne, at det også undrer mig, at de blev offentlig-

gjort på den måde, og vi har talt med statistisk departement om, hvorvidt man kunne finde en form, hvor man gjorde opmærksom på, at der er sket ændringer i opgørelsesmåden.

(Kort bemærkning).

Weikop: Hvis jeg må forstå den højtærede minister således, at forslaget her skulle gøre kontrollen bedre, mere hensigtsmæssig, må jeg sige, at resultatet er blevet meget dårligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Retoft: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om kommunale valg.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 123, fremsættelsen i tidenden sp. 266).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holger Eriksen: Da den kommunale valglov i sin tid blev til, indeholdt den to meget uheldige bestemmelser, som mit parti siden har arbejdet på at få fjernet.

Den ene vedrørte den tid, man skulle have opholdt sig i kommunen for at have valget, den anden gik på skattebetalingen, og fristerne var hver for sig på ca. 2 år. Gennem — jeg kan vist godt sige utallige — ændringer i loven har man gradvis fået disse bestemmelser mildnet, således at man nu, hvad opholdsbestemmelsen angår, har fået den reduceret til det teknisk mulige minimum.

Med hensyn til skattebetalingskravet, som, så vidt jeg ved, ikke er en valgrets-betingelse i noget andet land, ligegyldigt om det drejer sig om politiske eller kommunale valg, blev det i virkeligheden torpederet,